

Sygn. akt IV U 1478/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2016 roku

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Marzena Górczyńska-Bebłot

Protokolant Oliwia Rajewska

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2016 roku w Częstochowie

sprawy K. A.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie ustawodawstwa właściwego

na skutek odwołania K. A.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 7 sierpnia 2015 roku Nr (...)

1. **oddala odwołanie;**

2. **zasądza od odwołującego K. A. na rzecz pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C. kwotę 180 zł (sto osiemdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 1478/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 7 sierpnia 2015 roku nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. stwierdził, że K. A. od dnia 16 lutego 2015 roku w zakresie ubezpieczeń społecznych podlega ustawodawstwu polskiemu.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, że w dniu 3 lutego 2015 roku K. A. zwrócił się do Oddziału ZUS w C. z wnioskiem

o ustalenie właściwego ustawodawstwa. Z treści wniosku oraz załączonej do niego dokumentacji wynikało, że wnioskodawca w dniu 1 grudnia 2014 roku podpisał ze słowacką firmą (...) umowę o pracę oraz że od dnia 16 lutego 2015 roku prowadzi działalność gospodarczą w Polsce. Zdaniem organu rentowego umowa o pracę nie jest dokumentem potwierdzającym faktyczne wykonywanie pracy, w związku z czym pismem z dnia 20 lutego 2015 roku wezwał on wnioskodawcę do złożenia wyjaśnień lub zeznań oraz przekazania-udzielenia dodatkowych informacji i udostępnienia dokumentów lub dowodów potwierdzających wykonywanie pracy, niezbędnych dla ustalenia jego sytuacji, praw

i obowiązków. W odpowiedzi na powyższe pismo K. A. nie przedłożył żadnych dokumentów potwierdzających wykonywanie pracy na rzecz firmy słowackiej, przytaczając jedynie orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 roku, II UK 333/12. W związku z powyższym, pismem z dnia 17 marca 2015 roku ustalono dla wnioskodawcy

jako ustawodawstwo właściwe w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwo polskie, do czego nie wniosła zastrzeżeń poinformowana o tym fakcie słowacka instytucja ubezpieczeniowa.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosł K. A., zarzucając naruszenie:

1. prawa materialnego poprzez obrazę przepisów art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 166.1 z 30 kwietnia 2004 roku ze zm.);
2. prawa materialnego przez obrazę przepisu art. 58 § 1 k.c.;
3. prawa procesowego poprzez obrazę przepisów art. 16 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 284.1 z 30 października 2009 roku ze zm.).

Wskazując na powyższe zarzuty odwołujący wniosł o zmianę zaskarżonej decyzji w całości i uznanie, że od dnia podjęcia pracy na Słowacji podlega tamtejszemu ustawodawstwu, względnie o uchylenie decyzji i skierowanie jej do ponownego rozpatrzenia. Nadto ubezpieczony wniosł o zasądzenie na jego rzecz od organu rentowego kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu odwołania K. A. wskazał, że w dniu 1 grudnia 2014 roku podpisał z firmą (...)z siedzibą na Słowacji umowę o pracę, na mocy której przez 10 godzin miesięcznie zajmował się kolportażem materiałów reklamowych na terenie Słowacji, za co otrzymywał wynagrodzenie w kwocie 40 € miesięcznie. W dalszej kolejności odwołujący podniósł, że zgodnie z art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, osoba wykonująca w państwie członkowskim Unii Europejskiej pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega jego ustawodawstwu. Zgodnie z kolei z art. 13 ust. 3 w/w rozporządzenia, osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych państwach członkowskich, podlega ustawodawstwu tego z nich, w którym wykonuje pracę najemną. Po myśli art. 16 ust. 1 i 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego, osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, która to instytucja niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy, a staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przed upływem tego terminu przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji nie poinformowała instytucji wyznaczonej przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania o niemożności zaakceptowania określania mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii. Zgodnie z art. 16 ust. 4 rozporządzenia wykonawczego, w przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego

i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego. Zdaniem odwołującego prawidłowe ustalenie ustawodawstwa właściwego może nastąpić dopiero wtedy, gdy istnieją dane pozwalające na obiektywne porównanie zakresu

i rozmiarów prac świadczonych przez daną osobę w obu państwach. Można w takim przypadku wypowiedzieć się, czy dana praca jest realnie świadczona i czy może zostać zakwalifikowana jako praca o charakterze marginalnym, co ewentualnie wyklucza stosowanie ustawodawstwa słowackiego. Ponieważ jednak chodzi o czynienie ustaleń, które mają bezpośrednie skutki nie tylko w Polsce, gdzie prowadzony jest proces, ale także poza jej granicami, koniecznym jest respektowanie obowiązujących w tej mierze norm proceduralnych, które wyznaczają absolutne minimum współpracy pomiędzy poszczególnymi Państwami Członkowskimi przy dokonywaniu ustaleń w zakresie podlegania ubezpieczeniom społecznym.

Zdaniem odwołującego, jeśli zatem polski organ rentowy miał wątpliwości co do ważności umowy o pracę zawartej przez niego z pracodawcą słowackim, to winien postąpić stosownie do treści przepisu art. 16 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku i zażądać od instytucji słowackiej wypowiedzenia się w tej kwestii, a do ustalenia właściwego ustawodawstwa mogłoby dojść dopiero po zawarciu porozumienia, o jakim mowa

w ostatnim zdaniu art. 16 ust. 4 w/w rozporządzenia. Dodatkowo ubezpieczony powołał się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 roku, II UK 333/12, który w jego ocenie potwierdza zasadność jego stanowiska.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania sądowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Do roku 2010 K. A. przez okres kilku lat prowadził w Polsce pozarolniczą działalność gospodarczą o charakterze budowlanym, a następnie świadczył na terenie Polski pracę na podstawie umów o dzieło oraz sporadycznie umów zlecenia, od których nie odprowadzał składek na ZUS.

W dniu 1 grudnia 2014 roku K. A. zawarł z (...)

z siedzibą (...) umowę o pracę, na mocy której miał wykonywać pracę promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy. W ramach uzgodnionego rodzaju pracy pracownik miał wykonywać dla pracodawcy wszelkie zadania i czynności związane ze wskazanym rodzajem pracy i przedmiotem działalności pracodawcy.

W szczególności praca ta miała się charakteryzować: kontaktem z potencjalnymi klientami pracodawcy i jego klientami; prezentacją i promocją działalności pracodawcy i jego klientów; zapewnieniem pisemnych źródeł, materiałów

i urządzenia technicznego w celu realizacji i przeprowadzenia szkoleń internetowych. Jako miejsce wykonywania pracy wskazano Republikę Słowacką. Wymiar czasu pracy ustalono na 10 godzin miesięcznie, a wynagrodzenie na kwotę 40 € miesięcznie, nie mniej jednak niż minimalne wynagrodzenie wskazane dla trzeciego stopnia trudności miejsca pracy w trybie § 120 k.p. (słowackiego).

W dniu 16 lutego 2015 roku odwołujący rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) w C.. Działalność ta polega na usługach monterskich w branży budowlanej, głównie montażu bram segmentowych i czasem montażu okien. W ramach swojej działalności ubezpieczony jest zasadniczo związany z jednym kontrahentem – producentem bram segmentowych.

W dniu 3 lutego 2015 roku K. A. złożył w Oddziale ZUS w C. wniosek o ustalenie właściwego ustawodawstwa, informując o podjęciu zatrudnienia na terenie Słowacji.

Pismem z dnia 24 lutego 2015 roku organ rentowy, powołując się na treść przepisów art. 123 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych w związku z art. 50 § 1 k.p.a., a także art. 3 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku, dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. L 284 z 30 października 2009 roku ze zm.), w celu ustalenia faktycznych okoliczności związanych z wykonywaniem przez wnioskodawcę umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 roku, które mogą mieć wpływ na ustalenie ustawodawstwa

właściwego, wezwał go do złożenia wyjaśnień lub zeznań oraz przekazania-udzielenia dodatkowych informacji i udostępnienia dokumentów lub dowodów potwierdzających wykonywanie pracy, niezbędnych dla ustalenia jego sytuacji, praw i obowiązków, a także wypełnienia załączonego do tego pisma oświadczenia, w terminie do dnia 6 marca 2015 roku.

W odpowiedzi na powyższe, w dniu 12 marca 2015 roku K. A. złożył w organie rentowym pismo, w którym przytoczył treść art. 16 ust. 1-3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku, a także powołał się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 6 czerwca 2013 roku, II UK 333/12, który w jego ocenie został wydany w identycznym stanie faktycznym i prawnym oraz wskazał, że w jego ocenie to nie ZUS jest władny oceniać charakter jego pracy na Słowacji, to czy i jak była ona świadczona i czy kwalifikuje go ona do stosowania ustawodawstwa słowackiego w tym zakresie, nie udzielając jednocześnie jakichkolwiek informacji, do których złożenia został zobowiązany pismem ZUS z dnia 24 lutego 2015 roku.

Pismem z dnia 17 marca 2015 roku organ rentowy poinformował odwołującego, że od dnia 16 lutego 2015 roku podlega ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych na podstawie art. 11 ust. 3 lit. a rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Dodatkowo organ rentowy wskazał, że niniejsze ustalenie polskiego ustawodawstwa ma charakter tymczasowy i może zostać unieważnione, jeżeli nastąpią istotne zmiany w aktywności zawodowej ubezpieczonego lub instytucja właściwa w Słowacji będzie miała istotne zastrzeżenia co do określonego ustawodawstwa właściwego. W dniu 23 marca 2015 roku odpis powyższego pisma został doręczony słowackiej instytucji ubezpieczeniowej, która nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego dla K. A. ustawodawstwa właściwego. W dniu 7 sierpnia 2015 roku organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję.

(v. akta rentowe)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 13 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2004.166.1) osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną w dwóch lub więcej państwach członkowskich, podlega:

a) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli wykonuje znaczną część pracy w tym państwie członkowskim; lub

b) jeżeli nie wykonuje znacznej części pracy w państwie członkowskim, w którym ma miejsce zamieszkania:

(i) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, jeżeli jest zatrudniona przez jedno przedsiębiorstwo lub jednego pracodawcę; lub

(ii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstw lub pracodawców, jeżeli jest zatrudniona przez co najmniej dwa przedsiębiorstwa lub co najmniej dwóch pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się tylko w jednym państwie członkowskim; lub

(iii) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym znajduje się siedziba lub miejsce wykonywania działalności przedsiębiorstwa lub pracodawcy, innego niż państwo członkowskie jej zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, których siedziba lub miejsce wykonywania działalności znajduje się

w dwóch państwach członkowskich, z których jedno jest państwem członkowskim jej zamieszkania; lub

(iv) ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania, jeżeli jest zatrudniona przez dwa lub więcej przedsiębiorstw lub dwóch lub więcej pracodawców, a co najmniej dwa z tych przedsiębiorstw lub dwóch z tych pracodawców mają siedzibę lub miejsce wykonywania działalności w różnych państwach członkowskich innych niż państwo członkowskie miejsca zamieszkania.

Osoba, która normalnie wykonuje pracę najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1 (ust. 3).

W myśl art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.U.E.L.2009.284.1) praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Art. 16 rozporządzenia wykonawczego stosuje się we wszystkich przypadkach objętych niniejszym artykułem.

Jak stanowi art. 16 ust. 1 powyższego rozporządzenia dotyczącego procedury stosowania art. 13 rozporządzenia podstawowego, osoba, która wykonuje pracę w dwóch lub więcej państwach członkowskich, informuje o tym instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego, w którym ma miejsce zamieszkania.

Wyznaczona instytucja państwa członkowskiego miejsca zamieszkania niezwłocznie ustala ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego, uwzględniając art. 13 rozporządzenia podstawowego oraz art. 14 rozporządzenia wykonawczego. Takie wstępne określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa ma charakter tymczasowy. Instytucja ta informuje wyznaczone instytucje każdego państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca, o swoim tymczasowym określeniu (ust. 2).

W myśl art. 16 ust. 3 rozporządzenia tymczasowe określenie mającego zastosowanie ustawodawstwa, przewidziane w ust. 2, staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich, zgodnie z ust. 2, o ile ustawodawstwo nie zostało już ostatecznie określone na podstawie ust. 4, lub przynajmniej jedna z zainteresowanych instytucji informuje instytucję wyznaczoną przez właściwą władzę państwa członkowskiego miejsca zamieszkania przed upływem tego dwumiesięcznego terminu o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub o swojej odmiennej opinii w tej kwestii.

W przypadku gdy z uwagi na brak pewności co do określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa niezbędne jest nawiązanie kontaktów przez instytucje lub władze dwóch lub więcej państw członkowskich, na wniosek jednej lub więcej instytucji wyznaczonych przez właściwe władze zainteresowanych państw członkowskich lub na wniosek samych właściwych władz, ustawodawstwo mające zastosowanie do zainteresowanego jest określane na mocy wspólnego porozumienia, z uwzględnieniem art. 13 rozporządzenia podstawowego i odpowiednich przepisów art. 14 rozporządzenia wykonawczego. W przypadku rozbieżności opinii między zainteresowanymi instytucjami lub właściwymi władzami podmioty te starają się dojść do porozumienia zgodnie z warunkami ustalonymi powyżej, a zastosowanie ma art. 6 rozporządzenia wykonawczego (ust. 4).

W niniejszej sprawie niesporne jest, że K. A. w dniu 1 grudnia 2014 roku zawarł z (...) z siedzibą (...) umowę o pracę, na mocy której miał wykonywać pracę promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy. Podobnie niesporne jest, że odwołujący od dnia 16 lutego 2015 roku rozpoczął prowadzenie pozarolniczej działalności gospodarczej pod firmą (...) w C..

Spór w sprawie sprowadza się natomiast do ustalenia, czy w sytuacji poinformowania przez odwołującego o powyższym organu rentowego oraz złożenia przez niego wniosku o ustalenie właściwego ustawodawstwa w zakresie ubezpieczeń społecznych, ZUS miał prawo wydać decyzję o podleganiu przez wnioskodawcę w tym zakresie ustawodawstwu polskiemu.

Przede wszystkim należy zatem wskazać, że art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady Europejskiej (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U.UE.L.2004.166.1 ze zm.) stanowi, że osoba która **normalnie wykonuje pracę** najemną i pracę na własny rachunek w różnych Państwach Członkowskich podlega ustawodawstwu Państwa Członkowskiego, w którym wykonuje swą pracę najemną lub, jeżeli wykonuje taką pracę w dwóch lub w kilku Państwach Członkowskich, ustawodawstwu określoneemu zgodnie z przepisami ust. 1.

Zważywszy na literalną treść cytowanego przepisu oczywistym jest, że z jego punktu widzenia dla organu rentowego znaczenie ma nie tyle sam fakt zawarcia umowy

o pracę najemną, co faktyczne **wykonywanie** umówionej pracy. Nie każda bowiem umowa o pracę która została formalnie zawarta, jest następnie przez strony realizowana, co szczególnie istotne jest w sytuacji, gdy umowa ta przy wstępnej ocenie wydaje się mało racjonalna z ekonomicznego punktu widzenia, tak jak ma to miejsce w sprawie niniejszej. Z treści umowy o pracę z dnia 1 grudnia 2014 roku wynika, że odwołujący miał wykonywać na Słowacji pracę promotora usług i produktów świadczonych przez pracodawcę albo klientów pracodawcy. W ramach uzgodnionego rodzaju pracy pracownik miał wykonywać dla pracodawcy wszelkie zadania i czynności związane ze wskazanym rodzajem pracy i przedmiotem działalności pracodawcy. W szczególności praca ta miała się charakteryzować: kontaktem z potencjalnymi klientami pracodawcy i jego klientami; prezentacją

i promocją działalności pracodawcy i jego klientów; zapewnieniem pisemnych źródeł, materiałów i urządzenia technicznego w celu realizacji i przeprowadzenia szkoleń internetowych. Zdaniem Sądu Okręgowego określony powyższą umową zakres obowiązków odwołującego, na stałe zamieszkującego w Polsce i tu od dnia 16 lutego 2015 roku prowadzącego pozarolniczą działalność gospodarczą, w szczególności konieczność kontaktów z klientami i potencjalnymi klientami pracodawcy celem promocji działalności pracodawcy i jego klientów, wydaje się wymagać od pracownika wielokrotnych wyjazdów na teren Słowacji, a jednocześnie wynagrodzenie za tą pracę określono na kwotę zaledwie 40 € miesięcznie (brutto). W ocenie Sądu organ rentowy mógł w tej sytuacji powziąć uzasadnione wątpliwości co do faktycznego realizowania przez strony zawartej umowy o pracę i w konsekwencji zasadnie wdrożył postępowanie na okoliczność, czy odwołujący rzeczywiście **wykonuje pracę** na Słowacji, albowiem to dopiero zaistnienie tego elementu transgranicznego powoduje konieczność zastosowania unijnego przepisu prawa materialnego, tj. art. 13 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 roku. W konsekwencji całkowicie nietrafny jest zarzut K. A., że wydając zaskarżoną decyzję organ rentowy naruszył przepisy rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004

z dnia 29 kwietnia 2004 roku w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 166.1 z 30 kwietnia 2004 roku ze zm.) oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 roku dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz.U. UE L 284.1 z dnia 30 października 2009 roku ze zm.), albowiem nie dokonał on jakiegokolwiek oceny ważności łączącego K. A. i firmę (...) stosunku pracy pod względem prawnym, a jedynie uznał – w związku z niedostarczeniem na tę okoliczność przez ubezpieczonego jakichkolwiek dowodów – że w/w nie wykonuje pracy najemnej na terenie Słowacji i w tej sytuacji jako właściwe, w zakresie ubezpieczeń społecznych, tymczasowo wskazał ustawodawstwo polskie. Ponieważ zaś odpowiednia instytucja słowacka w terminie 2 miesięcy od doręczenia jej pisma z informacją o powyższym, nie wniosła zastrzeżeń do ustalonego dla K. A. ustawodawstwa właściwego, wydał decyzję z dnia 7 sierpnia 2015 roku ostatecznie ustalającą ustawodawstwo właściwe dla ubezpieczonego.

Zdaniem Sądu Okręgowego prawidłowość powyższej oceny w pełni potwierdziła się w trakcie niniejszego postępowania, w toku którego odwołujący nie wykazał, aby rzeczywiście **wykonywał** na Słowacji pracę na rzecz firmy (...).

W szczególności ubezpieczony nie posiada na potwierdzenie faktycznego wykonywania pracy jakichkolwiek dokumentów, zaś jego wyjaśnienia są całkowicie niewiarygodne, jako sprzeczne z doświadczeniem życiowym i zasadami logicznego rozumowania. Zwrócić tu można uwagę choćby na fakt, że firma (...) ma siedzibę na Słowacji w miejscowości Č. i to właśnie w tej miejscowości pracę wykonywać miał odwołujący. Tymczasem zgodnie z jego wyjaśnieniami, ulotki, które miał kolportować, były mu dostarczane do miejsca zamieszkania w C. przez doręczyciela z K. (pierwsza paczka była dostarczona pocztą), co w sposób oczywisty podważałoby ekonomiczną opłacalność tego rodzaju działalności z punktu widzenia pracodawcy. Pracodawca musiałby bowiem specjalnie wynajmować firmę kurierską, która każdemu z zatrudnionych dowoziłby paczki

z ulotkami do miejsca zamieszkania w Polsce, a ci następnie z tymi ulotkami udawaliby się do miejscowości siedziby pracodawcy, aby tam je roznosić. Zdaniem Sądu taka organizacja pracy przeczy wszelkim zasadom logiki i racjonalnej gospodarki. Podobnie mało wiarygodne jest, aby ubezpieczony w żaden sposób nie kwitował odbioru dostarczanych mu ulotek, szczególnie że przywozić miał mu je nie pracownik jego słowackiego pracodawcy, ale pracownik firmy trzeciej. Nawet jeśli na kwitowaniu odbioru ulotek nie zależałoby wnioskodawcy, to z pewnością dokument taki byłby istotny dla doręczyciela, który w razie sporu tylko w ten sposób mógłby udowodniać prawidłowość wykonania usługi. Podobnie odwołujący nie przedstawił

w toku procesu kopii wypowiedzenia umowy o pracę, jakie miał złożyć w czerwcu 2015 roku (nie zostawił sobie odpisu), kopii raportów jakie miał drogą mailową wysyłać pracodawcy, czy choćby jakichkolwiek dokumentów dotyczących jego wyjazdów na Słowację (np. rachunków za noclegi). Nie wskazał on również jakichkolwiek świadków, którzy mogliby potwierdzić wykonywanie przez niego pracy, np. osoby, która dostarczała mu paczki z ulotkami. W ocenie Sądu Okręgowego treść wyjaśnień ubezpieczonego oraz sposób ich składania, jednoznacznie wskazuje, że chciał on uniknąć podania jakichkolwiek informacji, które mogłyby zostać przez Sąd zweryfikowane. Także i fakt, że na Słowację ubezpieczony każdorazowo miał jechać własnym samochodem marki (...), przeczy racjonalności wykonywania na Słowacji pracy za wynagrodzeniem w kwocie 40,00 € miesięcznie. W styczniu 2015 roku średni kurs euro wynosił około 4,20 zł, co oznacza, że za swoją pracę odwołujący uzyskiwałby wynagrodzenie w kwocie około 168,00 zł, z której musiał pokryć koszty przejazdu i noclegu, co przy jednokrotnym już wyjeździe na Słowację w istotną wątpliwość poddaje ekonomiczną racjonalność takiego zatrudnienia, szczególnie że w spornym w niniejszej sprawie okresie od dnia 16 lutego 2015 roku prowadził on w kraju własną działalność gospodarczą. Co najmniej dwudniowy – na co wskazuje umówiony na 10 godzin wymiar czasu pracy oraz wyjaśnienia odwołującego, który potwierdził noclegi w hotelach pracowniczych – wyjazd na Słowację przynoszący znikome (o ile jakiegokolwiek) zyski, w trakcie którego co oczywiste nie mógł on jednocześnie prowadzić działalności gospodarczej w Polsce, jest zdaniem Sądu Okręgowego w opisanych powyżej okolicznościach zupełnie niewiarygodny.

Zwrócić także należy uwagę na znaną Sądowi z urzędu okoliczność, że po uszczelnieniu systemu ubezpieczeń społecznych, poprzez wyeliminowanie „opłacalności” na gruncie ubezpieczeń społecznych (w rozumieniu możliwości opłacania niskich składek na ubezpieczenia społeczne) zawierania przez osoby prowadzące pozarolniczą działalność gospodarczą umów o pracę nakładczą, powszechnym zjawiskiem stało się zatrudnianie się przez takie osoby poza granicami kraju w Państwach Członkowskich Unii Europejskiej, w znikomym wymiarze czasu pracy, w celu uniknięcia płacenia obowiązkowych składek w wysokości wynikającej z polskiego systemu ubezpieczeń społecznych. W przypadku Słowacji zjawisko to przybrało charakter tak masowy, że Słowacka Centrala Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) we współpracy z Narodowym Inspektorem Pracy (...) przeprowadziła kontrolę u pracodawców, którzy zatrudniają osoby o podejrzenie niskich zarobkach

i znikomym zobowiązaniem pracy, których celem było sprawdzenie realnego wykonywania pracy przez ich pracowników na terytorium Republiki Słowackiej.

W wyniku tejsze kontroli stwierdzono, że kilkadziesiąt różnych firm, w tym wiele mających siedzibę pod tym samym adresem co firma (...), tj. (...), było tzw. firmami skrzynkowymi ((...)) i na terenie Republiki Słowackiej nie dochodziło do realnego wykonywania pracy przez ich pracowników i w konsekwencji nie podlegali oni słowackim przepisom ubezpieczeniowym.

Na marginesie należy również wskazać, że nawet pomijając wszystkie powyższe okoliczności, K. A. i tak nie podlegałby słowackiemu ustawodawstwu

w zakresie ubezpieczeń społecznych z uwagi na marginalny zakres wykonywanej na Słowacji pracy. Zgodnie bowiem z art. 14 ust. 5b rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 987/2007, praca o charakterze marginalnym nie będzie brana pod uwagę do celów określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa na mocy art. 13 rozporządzenia podstawowego. Nie budzi zaś wątpliwości Sądu, że praca ewentualnie wykonywana przez ubezpieczonego na Słowacji miałaby charakter marginalny w rozumieniu w/w przepisu, o czym świadczy choćby jej wymiar, ustalony na 10 godzin miesięcznie. Na terytorium Polski miesięczny wymiar czasu pracy wynosi od 160 godzin do 184 godzin, a więc jest co najmniej 16-krotnie wyższy. 10 godzin stanowi jedynie nieco ponad 6% ze 160 godzin, co z pewnością spełnia definicję „marginalnego charakteru”.

Nie można także nie zauważyć, że pismo organu rentowego z dnia 17 marca 2015 roku stanowiło jedynie tymczasowe ustanowienie ustawodawstwa właściwego, które w razie odmiennego rozstrzygnięcia przez organ właściwy państwa członkowskiego, straciłoby moc. Powyższe wynika z faktu, iż organ rentowy zobowiązany jest poinformować odpowiednią instytucję państwa członkowskiego, w którym wykonywana jest praca o swoim rozstrzygnięciu. Tymczasowe określenie mającego zastosowania ustawodawstwa staje się ostateczne w terminie dwóch miesięcy od momentu poinformowania o nim instytucji wyznaczonej przez właściwe władze państw zainteresowanych państw członkowskich, chyba że przed upływem tego terminu właściwe instytucje poinformują o niemożności zaakceptowania określenia mającego zastosowanie ustawodawstwa lub poinformują o odmiennej opinii w tej kwestii. W niniejszej sprawie właściwa słowacka instytucja została poinformowana

o ustanowieniu dla K. A. jako właściwego w zakresie ubezpieczeń społecznych ustawodawstwa polskiego w dniu 23 marca 2015 roku i w terminie dwóch miesięcy tego ustalenia nie zakwestionowała, a zatem stało się ono wiążące, co zostało potwierdzone zaskarżoną decyzją ZUS z dnia 7 sierpnia 2015 roku.

Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oraz przepisów powołanych w treści uzasadnienia, oddalił odwołanie K. A. jako bezzasadne.

O kosztach orzeczono na mocy art. 98 § 1, 3 i 4 k.p.c. w związku z § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (tekst jednolity Dz. U. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).